

pedra seca

FULL INFORMATIU DE LA REVISTA PEDRA SECA
ARQUEOLOGIA DE LA PEDRA COL·LOCADA EN SEC

Any XXIII- Núm. 195 Edita: Patronat de Sant Galderic juliol - agost 2023

Direcció: August Bernat i Constantí - Coordinador General: Agustí Esteve i Orozco e Nájjar

Dipòsit Legal: B-14.549-2002 - ISSN 1698-6598
<https://twitter.com/cidomcat>

PÀGINA DE FACEBOOK AMB PROFUSSIÓ D'IMATGES DE PEDRA SECA A LA COMARCA DEL BAIX EBRE

*Editada pels Admiradors i amics
de les construccions de pedra
seca*

Podeu consultar-la al següent enllaç:

<https://www.facebook.com/groups/111285805503/user/1286792684/>

ESPECTACULAR POU DE GEL, AL SERRABONA (ROSSELLÓ)

Per veure un video de l'interior cal anar a l'enllaç: <https://www.facebook.com/100049907552189/videos/pcb.759429735730605/2021647084835328>

És una veritable meravella, en molt bon estat de conservació, recorda les neveres de la Serra de Mariola.

Barraca de la Bassa del Rei (Copons)

Boca d'entrada al pou de glaç.

Informa: Lluís Puig Gordi

JORNADA DE PEDRA SECA I PRESENTACIÓ DE L'ESCOLA DEL PAISATGE

El Museu de la Vida Rural organitza, el pròxim divendres 2 de juny, una jornada entorn de la pedra seca des del punt de vista constructiu i científic, però també artístic.

La jornada servirà també per presentar el projecte pilot L'Escola del paisatge, que neix amb l'objectiu de recuperar oficis i tècniques tradicionals en clau d'innovació i sostenibilitat, a partir del patrimoni natural i cultural, per generar oportunitats laborals estables i de qualitat a la Conca de Barberà amb la finalitat de revertir la tendència de despoblament de la comarca.

Durant tota la jornada, els participants podran veure al Museu l'exposició Nit de Pedra Seca, del centre de cultura i recerca contemporània *inLoft* de Copons.

Informa: Manuel Duarte

Racó de la Poesia CABANA DE VOLTA

El rostre de la cabana revela els plecs dels anys

quan el sol del matí insolent la retrata.
Remors de solitud, com un brogit de planys
envolta els olivers i es fon a dins l'escata.

Se sent supervivent, igual que aquests
companys

en mig del pols del temps, d'aquella lluita
ingrata

entre home i terreny, il·lusions i malguanyys.
L'òbit del pagès vell com un mal son li grata.

Ara rau impassible a tots els desenganys
i la sort del futur amb mansuetud acata.

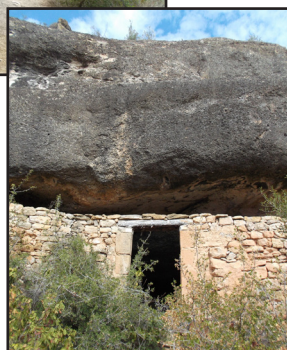
Buida d'ús i destí, deixa que uns ulls estranys
lloïn el seu cor petri i la fermesa innata.

Sota un sostre argilós, hereva dels secanyys,
encorbada de mena, la senectut delata.

Mateu Esquerda Ribes

BALMA AMB CONSTRUCCIÓ DE PEDRA SECA A LA COMARCA DE LES GARRIGUES

Redescobrint el nostre patrimoni de les balmes del Triquell i Arnes construccions espectaculars en balmes de conglomerat i arenisca Balma de 36 metres d'amplada, 10 metres de fondària i una alçada mitja de 2 metres. Un mur de pedra seca tanca completament l'entrada, deixant una porta d'1 metre d'amplada. L'interior és pla, amb uns blocs a la part central i un bloc més gran per sobre del qual s'ha construït el mur. Les restes arqueològiques que provenen d'aquest jaciment foren localitzades quan, l'any 1978, utilitzades també com a cleda per bestiar i refugi durant la guerra civil, la de Aran Gran cavitat que mesura 82 m d'amplada per 13 de fondària. Té un llarg mur

de pedra seca que tanca la cavitat, es conserva la rústega porta de fusta i l'interior està dividit per un altre mur transversal; tots dos no arriben al sostre. Per l'interior trobem una taula i uns bancs de pedra de considerable envergadura i adossat al mur l'estructura de pedra d'una xemeneia. la segona balma murada de 30 metres d'amplada. L'interior està dividit en dues estances, separades per una paret de pedra que arriba fins al sostre i una porta amb llinda de fusta. A l'exterior trobem una paret de pedra que recorre longitudinalment la façana, possiblement corresponia a la part destinada a corral, espectaculars i molt recomanable en una vall tranquil·la espero us agradi gracies

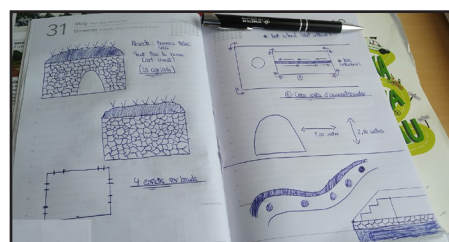
Informa: *Josep Maria Joval Tarragona*

APUNTS DE PEDRA SECA

Començant a cuinar coses xules amb pedra seca...en procés embrionari, però mica en mica hu anirem perfilant fins a poder fer projectes únics!!! En la primera fotografia, donant tombs per poder fer una part del entorn del projecte de Belianes (una idea boja, que hi donarem un ús diari) i en la segona fotografia, començant a donar tombs a una barraca de pedra seca per a ús de magatzem en horta, que hem de realitzar al Alt Urgell, al municipi de Sant Pere la Vansa.

Informa: El Txema, *membre dels Admiradors i amics de les construccions de Pedra Seca.*

<https://www.facebook.com/groups/111285805503/>

LA VERITABLE TÈCNICA DE CONSTRUCCIÓ ECOLÒGICA I SOSTENIBLE

Els paisatges rurals de Catalunya (i fins i tot alguns entorns més urbans) estan esquitxats de construccions fetes amb pedra seca, un patrimoni que és herència d'una tècnica ancestral que ha tingut en la sostenibilitat i la funcionalitat els seus grans trets característics. Les construccions de pedra en sec es poden englobar en el que es coneix com a arquitectura vernacular, que recull aquelles construccions pròpies d'un indret determinat que aprofiten els materials propers —com la pedra, la fusta, el fang, la palla i/o la combinació d'aquests— per resoldre, normalment amb pocs recursos, diferents necessitats. La tècnica utilitzada és l'heretada de generacions passades, transmesa oralment, sense estar condicionada per unes regles d'estil, proporcions o formes determinades. Parlem, doncs, d'una tècnica que ha permès, al llarg dels segles, elevar construccions a partir únicament de l'apilament de pedres, generalment sense fer servir cap altre material de construcció, més enllà de terra seca en algunes ocasions o d'elements vegetals.

Article publicat al diari ARA el 26 de maig de 2023

Veure l'article sencer a: https://www.ara.cat/patrimoni-unesco-a-catalunya-unic-i-irrepetible/veritable-tecnica-construccio-ecologica-sostenible_1_4706049.html

RUTES DE LA PEDRA SECA / 130

RUTA DEL PLA DEL TEULER ALS OMELLONS (Garrigues)

Ruta situada al municipi dels Omellons, a la comarca de les Garrigues, a prop de les

Borges Blanques.

Per arribar a les Borges Blanques cal prendre la sortida 7 de l'autopista AP-2 i seguir per les carreteres indicades en el plànol general fins a els Omellons, per la carretera LV-2012, i aparcar el vehicle a la zona esportiva que hi ha al entrar al poble. Serà el **punt d'inici**. És una ruta planera, que no arriba als 2 quilòmetres entre anada i tornada, que permet visitar 4 cabanes i 2 cisternes, amb poc més d'una hora.

Des del **punt d'inici**, seguir pel camí que indica el plànol en **vermell**, per trobar tot seguit, al davant mateix de la Pallissa del Joan del Petit la **cabana 1 (X: 329316 Y: 4596146, codi W_17928)**, de forma rectangular, llinda plana i amb la coberta de volta de canó o arcades successives, però que té una porta metàl·lica que impedeix veure-la per dins. Seguir pel camí uns 80 m i després d'un retomb a l'esquerre veurem, al costat de la Pallissa del Peret del Viudo la **cis-**

terna 2 (X: 329296 Y: 4596117, codi Waigua_396), amb una porta de fusta un xic trencada i una coberta formada per bigues de fusta, algunes d'elles en mal estat de conservació. Tornar al camí i anar fins a la **cabana 3 (X: 329154 Y: 4596122, codi W_17980)**, amb coberta a dues aigües de bigues de fusta, canyís i teules que conserva una menjadora a la paret del fons i un cairat de fusta com a llinda de la porta. Seguir per dins d'un bancal d'oliveres fins a la **cabana 4 (X: 329100 Y: 4596134, codi W_17927)**, de forma rectangular, amb la coberta formada per un primer tram de quatre lloses, un segon de quatre bigues de fusta i un tercer de dues lloses més; la paret posterior presenta un bocí enderrocat. Ara cal travessar el camp d'oliveres en direcció nord-est i a uns 50 m es troba el camí amb la **cisterna 5 (X: 329138 Y: 4596179, codi Waigua_395)**, de forma quadrada amb un cairat de fusta com a llinda de la portella i amb una coberta formada per bigues de fusta i un entramat de canyes que suporten diverses capes de terra i reble; té una fondària de 2,40 m. Continuar pel camí uns 220 m i prendre un trencall a la dreta que porta a una pallissa rectangular força

gran. Passar pel costat i baixar en direcció ponent fins a un petit fons abanquat conreat d'oliveres on hi ha la **cabana 6 (X: 328795 Y: 4596193, codi W_17920)**, de planta rectangular, coberta de volta de canó o arcades successives i amb bona part de la paret posterior picada a la pedra; té un armari a cadascuna de les parets laterals on també s'observen els encaixos que aguantaven la biga d'un trespol. Des d'aquesta cabana cal fer la ruta al revés, però seguint sempre pel camí que porta al **punt d'inici**, on hi ha el vehicle.

NOTES:

- 1) Coordenades en UTM ETRS89.
- 2) La ruta es pot seguir per Wikipe-
dra ([http://wikipe-
dra.catpaisat-
ge.net](http://wikipe-
dra.catpaisat-
ge.net)) i amb l'App Pedra Seca per a mòbils:
Android: : [https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ionicframework.wikipe-
dra](https://play.google.com/store/apps/details?id=com.ionicframework.wikipe-
dra)
iOS: <https://itunes.apple.com/es/app/pedra-seca/id1207666561?l=en&mt=8>
- 3) Donat que són finques particulars, cal ésser molt respectuosos amb els conreus.

Informa: Ramon Artigas, **Drac Verd de Sitges** (dracverd.catpaisatge@hotmail.com)

cabana 1 (X: 329316 Y: 4596146, codi W_17928)

cisterna 2 (X: 329296 Y: 4596117, codi Waigua_396)

cabana 3 (X: 329154 Y: 4596122, codi W_17980)

cabana 4 (X: 329100 Y: 4596134, codi W_17927)

cisterna 5 (X: 329138 Y: 4596179, codi Waigua_395)

cabana 6 (X: 328795 Y: 4596193, codi W_17920)

